

ERFRECHT EN TESTAMENTEN (GEHUWDEN/GEREGISTREERD PARTNERS)

Wat is van toepassing als er geen testamenten zijn gemaakt?

Vanaf 1 januari 2003 krijgt de echtgenoot (waaronder begrepen de geregistreerd partner) die achter blijft de hele nalatenschap toegedeeld, als er sprake is van kinderen van de overleden echtgenoot. De kinderen krijgen hun erfdeel niet in handen. Hun erfdeel wordt omgezet in een geldbedrag. De kinderen krijgen daardoor een geldvordering op de langstlevende echtgenoot. Op deze manier kan de langstlevende echtgenoot vrij beschikken over het hele vermogen en ongestoord verder leven. Dit noemt men de wettelijke verdeling.

Als c.q. zolang er geen kinderen zijn, dan is de langstlevende de enige erfgenaam. Als vervolgens de langstlevende komt te overlijden, dan erven diens wettelijke erfgenamen. Dit betekent dat, afhankelijk wie van beiden als eerste komt te overlijden, de familie van de langstlevende alles krijgt. Daarom maken steeds meer stellen zonder kinderen testamenten, waarin zij die wettelijke regeling anders invullen. Er zijn hierin vele mogelijkheden, maar niet alle mogelijkheden zijn juridisch of belastingtechnisch even houdbaar.

De kinderen kunnen hun geldvordering pas opeisen bij het overlijden van de langstlevende echtgenoot of bij diens faillissement/schuldsanering. Over de vordering wordt een rentepercentage vergoed, voor zover de wettelijke rente meer dan 6% bedraagt (de wettelijke rente is op dit moment lager dan 6%). Het is belangrijk bij de wettelijke verdeling om de vordering van de kinderen goed te berekenen en vast te leggen. Dit heeft niet zozeer te maken met de erfbelasting, maar vooral met het overlijden van de langstlevende echtgenoot. Dan moet de vordering worden uitgekeerd. Er kunnen belastingtechnische consequenties ontstaan als de vordering nooit is vastgesteld. Verder kunnen er problemen ontstaan als de erfgenamen van de eerstoverledene niet dezelfde zijn als die van de langstlevende (bijv. samengesteld gezin, overlijden van een kind nadat de eerste ouder is overleden en voordat de tweede ouder komt te overlijden, echtscheiding van een kind).

In een testament kan de wettelijke verdeling worden aangepast of zelfs opzij worden gezet. Het rentepercentage van de vordering kan worden verhoogd, de vordering opeisbaar worden gemaakt bij hertrouwen van de echtgenoot of een kind ont erven enzovoorts. Als de langstlevende echtgenoot de wettelijke verdeling niet wil, dan kan hij de verdeling ongedaan maken (na het overlijden).

Er zijn een aantal nadelen aan de (standaard) wettelijke verdeling verbonden. Zo is bij opname in een WLZ-instelling de kans groot dat (een substantieel deel van) het vermogen (met inbegrip van de vorderingen van de kinderen op de langstlevende) via de bijdrageregeling verdwijnt en over de vorderingen misschien erfbelasting moet worden betaald en wel meteen na het overlijden van de eerste van beiden (alhoewel de kinderen niets in handen krijgen). Verder moet de ongedaanmaking binnen 3 maanden na het overlijden worden vastgelegd in een notariële akte. Verder zijn er nadelen als er geen sprake is van een langstlevende ouder maar van een langstlevende stiefouder (samengesteld gezin). Deze heeft extra verplichtingen richting de kinderen van de overledene.

Wat is van toepassing als er wel testamenten zijn gemaakt?

In principe gaat de inhoud van een in het verleden opgemaakt testament voor op wettelijke regelingen. Omdat er in de afgelopen jaren in het erfrecht en het belastingrecht veel wijzigingen zijn geweest (en er nog een aantal wijzigingen gaan komen), is het verstandig een in het verleden gemaakt testament te laten beoordelen. Dit geldt ook voor zogenaamde 'testamenten ouderlijke boedelverdeling', ook wel genoemd '1167-testamenten' (dit artikel staat meestal aan het begin van de bepalingen van het testament genoemd).

Maar vooral testamenten met voorzieningen voor de langstlevende partner, welke alleen een vruchtgebruikconstructie inhouden ('klassieke' vruchtgebruiktestamenten), kunnen erfrechtelijk en eventueel fiscaal behoorlijk nadelig uitpakken. Dit geldt al helemaal voor (vruchtgebruik-)testamenten van voor 1992. Daarom worden 'klassieke' vruchtgebruiktestamenten ook bijna niet meer gemaakt.

N.B. Er zijn ook testamenten voor 2003 gemaakt, welke er in basis op neer komen dat de langstlevende enig erfgenaam is, ook al zijn er kinderen. Dit soort testamenten zijn in het algemeen erg nadelig voor o.a. de erfbelasting bij het tweede overlijden en de bijdrageverplichting WLZ, als er sprake is van een vermogen van meer dan enige tienduizenden Euro's.

Wat de mogelijkheden bij testament?

Er is heel veel mogelijk om bij testament te regelen. Enkelvoudige of meervoudige langstlevende-regelingen, keuzes om de hoogte van de erfenis te beïnvloeden, gebruiksrechten, schuiven van delen van de erfenis tussen de langstlevende en de kinderen (of derden), etcetera. Voor diverse hoofdvormen van testamenten hebben wij een aparte brochure geschreven over de verschillen daartussen.

Erfrecht/testament algemeen

Het maken van een testament, waarbij het niet uitmaakt voor welke testamentvorm u kiest, is in het algemeen aan te raden als u wilt dat een ex-partner van een kind bij echtscheiding niet meeprofiteert van de erfenis (of vordering!), welke een kind van u heeft gekregen. Dit wordt de uitsluitingsclausule genoemd. De uitsluitingsclausule is er in verschillende soorten.

U kunt in een testament verder vastleggen dat de langstlevende executeur van de nalatenschap wordt, zodat uw nalatenschap nog beter kan worden afgewikkeld. En zo nodig regelt u meteen ook wie de erfenis in tweede instantie gaat afwickelen en welke (extra) bevoegdheden de executeur krijgt.

N.B. Een executeur kan sinds 2003 niet meer rechtsgeldig in een codicil (onderhands opgemaakt schrijven) worden vastgelegd. Wij raden sterk aan om een voor 2003 in een codicil executeursbenoeming in een testament te laten vastleggen.

Ook kunt u in een testament vastleggen dat door u aan (één of meerdere van) de kinderen gedane schenkingen niet meer behoeven te worden verrekend met hun erfdeel (of juist wel).

STEENWIJK, SNEEK, EN ZWARTSLUIS

VELTMAN   ELSINGA   SLANGEN

Klik op de namen van de vestigingen voor Google Maps. Klik op één van de links hieronder voor onze:
[contactgegevens](#)
[algemene voorwaarden](#)

